
Alpski sistem podnebnih ciljev 2050, predložen XV. Alpski konferenci

© BMNT/Alexander Haiden

Uredili:

Helmut Hojesky, Ewald Galle, Cornelia Jäger, Karoline Pohl, Katharina Zwettler – Avstrijsko zvezno ministrstvo za trajnost in turizem

Silvia Jost – Švicarski zvezni urad za prostorski razvoj

Martin Waldhausen – Nemško zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost

Helen Lückge – Climonomics

Nathalie Morelle – Stalni sekretariat Alpske konvencije

Poročilo je pripravil Posvetovalni odbor Alpske konvencije za alpsko podnebje s prispevki pogodbenic, opazovalk, tematskih delovnih teles in Stalnega sekretariata Alpske konvencije.

Vsebina

1	Izhodišča za Alpski sistem podnebnih ciljev	2
2	Splošna struktura Alpskega sistema podnebnih ciljev	3
3	Splošna načela Alpskega sistema podnebnih ciljev	4
4	Splošni strateški cilji	6
5	Sektorski podnebni cilji.....	6
6	Komunikacijski steber	13
7	Priporočila	15

1 Izhodišča za Alpski sistem podnebnih ciljev

Podnebne spremembe se v Alpah dogajajo hitreje kot na nižinskih območjih in vplivajo na življenjske razmere 14 milijonov prebivalcev, 30.000 živalskih in 13.000 rastlinskih vrst. Vplivi podnebnih sprememb so različni v različnih predelih Alp, vendar ne upoštevajo državnih meja, zato je potrebno vsealpsko medsektorsko sodelovanje pri blaženju in prilagajanju.

V ta namen so ministri osmih alpskih držav, odgovornih za Alpsko konvencijo, in Evropska unija sprejeli Deklaracijo o podnebnih spremembah (2006) in Akcijski načrt za podnebje v Alpah (2009). V številnih tematskih telesih Alpske konvencije je sledila vrsta najrazličnejših aktivnosti, povezanih s podnebjem, ki so privedle do priprave smernic na področju upravljanja z vodami (vključno z vodno energijo), naravnih nevarnosti, lokalnega prilagajanja itd. V zadnjih letih je bila potrjena vizija "Obnovljive Alpe" (2014) in sprejeto 6. Poročilo o stanju Alp "Ozelenitev gospodarstva v alpski regiji" (2016).

Leta 2016 je XIV. Alpska konferenca določila, da je "ukrepanje na področju podnebnih sprememb" eno od šestih glavnih tematskih področij Večletnega programa dela (VPD) za obdobje 2017-2022, in sklenila, "da ustanovi posvetovalni odbor za alpsko podnebje, da bi med sabo povezal pobude in prispevke o podnebnih spremembah v alpski regiji ter podal predloge za konkretni Sistem ciljev Alpske Konvencije o perspektivi "podnebno nevtralni alpski prostor" v skladu z evropskimi in mednarodnimi cilji".

Posvetovalni odbor za alpsko podnebje, ki ga sestavljajo predstavniki vseh alpskih držav in številnih opazovalk Alpske konvencije, je več kot dve leti delal v kolegialnem in izredno sodelovalnem vzdušju ter k delu aktivno pritegnil tematska delovna telesa Alpske konvencije. Prvi korak je bil izčrpen "posnetek stanja" (Stock-taking report 2017; posodobljen februarja 2019), v katerem je bilo opredeljenih več kot sto nedavnih in trenutnih s podnebjem povezanih aktivnosti delovnih teles Alpske konvencije (tematska telesa, Stalni sekretariat), pogodbenic (relevantne za območje celotne Alpske konvencije ali z velikim potencialom prenosljivosti) in opazovalk. Poročilo je posredovalo analizo trenutnega težišča aktivnosti in prva priporočila za nadaljnje ukrepanje Alpske konvencije¹.

Za oblikovanje Alpskega sistema podnebnih ciljev se je Posvetovalni odbor za alpsko podnebje osredotočil za **mehke, a preverljive cilje za obzorje 2050** s ciljem povečevanja dodane vrednosti sodelovanja na ravni celotnih Alp. V tem poročilu, pripravljenem za potrditev na XV. Alpski konferenci aprila 2019, so predstavljeni predlogi za celostno strukturo Alpskega sistema podnebnih ciljev (2. del). V njem so opisana štiri splošna načela, ki vodijo proces (3. del). Splošni strateški cilji so prikazani v 4. delu in so operativno oblikovani v sektorske podnebne cilje v 5. delu. Komunikacijski vidiki, ki predstavljajo steber sistema, so razviti v 6. delu. Končno, 7. del nudi priporočila za implementacijo Alpskega sistema podnebnih ciljev.

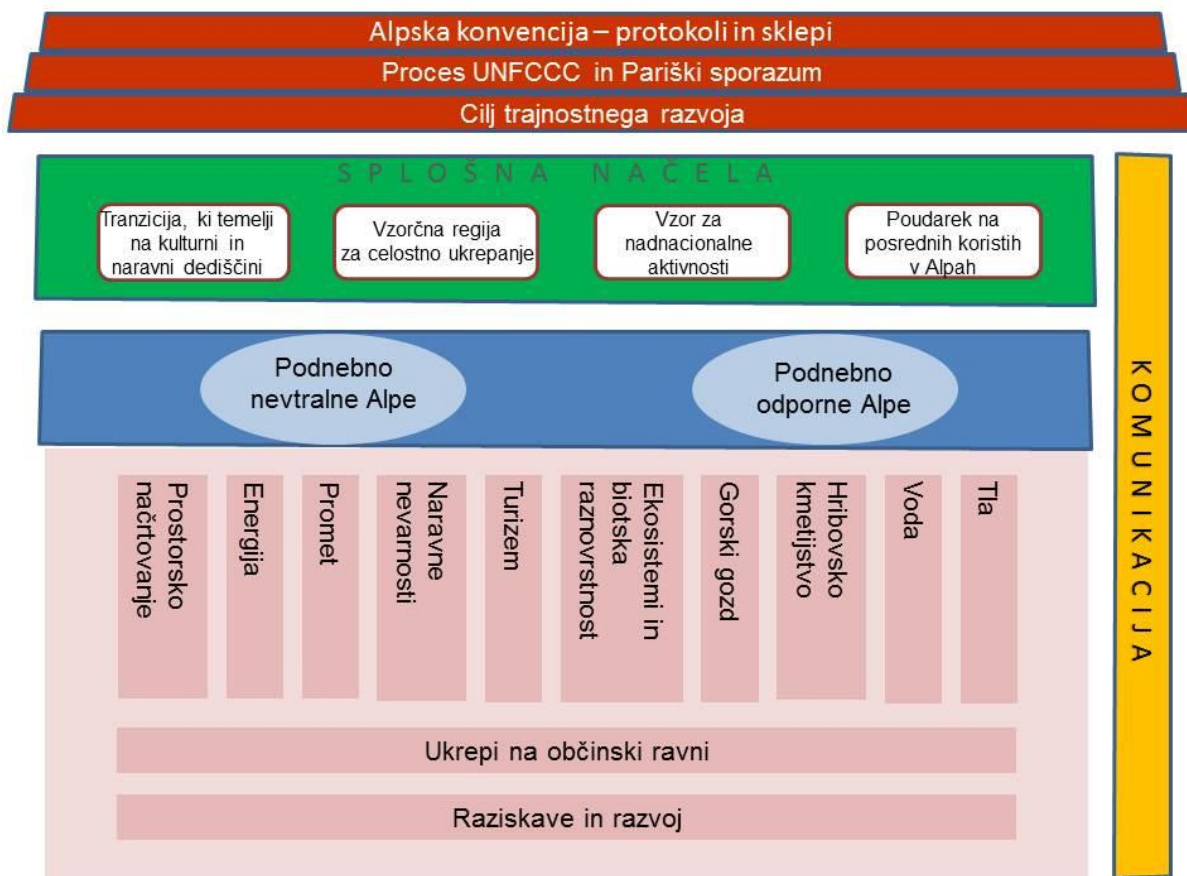
¹ Povezane deklaracije, Akcijski načrt, Večletni program dela in sklepi Alpske konference, poročilo o pregledu stanja Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje in drugi referenčni dokumenti so na voljo na spletni strani www.alpconv.org.

2 Splošna struktura Alpskega sistema podnebnih ciljev

Temelječ na pregledu literature in pristopih v okviru drugih transnacionalnih regij ter viharjenju možganov na sestankih Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje je bila oblikovana naslednja struktura Alpskega sistema podnebnih ciljev, ki jo sestavljajo različni nivoji:

- **Streha:** Splošni sistem ciljev je vključen v obstoječ pravni okvir Alpske konvencije s protokoli in sklepi ter njihovimi specifičnimi skupnimi in posameznimi cilji. Sistem je usklajen tako s splošnimi cilji Pariškega sporazuma kot tudi s cilji trajnostnega razvoja Združenih narodov.
- **Splošna načela:** Splošna načela usmerjajo vse aktivnosti Alpske konvencije na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Njihov obseg je ambiciozen zaradi inovativnosti in vgrajenih "pripovedi", ki jih lahko razumejo in zagovarjajo vsi relevantni deležniki.
- **Splošni strateški cilji:** Splošni strateški cilji opredeljujejo relevantne cilje/vizije politik in določajo okvir tako sektorskim ciljem kot tudi operativnim ukrepom, ki se določijo in izvajajo v kasnejših korakih.
- **Sektorski cilji:** Sektorski cilji so opredeljeni z namenom operacionalizacije splošnih strateških ciljev.
- **Komunikacijski cilji:** Sistem ciljev podpira komunikacijski steber, ki je bolj operativne narave in vključuje predloge specifičnih aktivnosti (na podlagi poročila o posnetku stanja ter diskusij in delavnic v okviru sestankov Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje). Komunikacijske cilje lahko torej štejemmo za pilotne ukrepe Alpske konvencije in lahko postanejo vzor za prihodnji razvoj operativnih ukrepov na sektorski ravni.

Slika 1: Struktura Alpskega sistema podnebnih ciljev

3 Splošna načela Alpskega sistema podnebnih ciljev

Ob upoštevanju nacionalnih in mednarodnih ciljev so posebne značilnosti območja Alp in obstoječe izkušnje Alpske konvencije dodana vrednost Alpskega sistema podnebnih ciljev. **Pristopi sodelovanja**, ki temeljijo na upravljanju na več ravneh in na vključevanju deležnikov, imajo za Alpsko konvencijo pomembno vlogo; njene aktivnosti se osredotočajo na razvijanje skupnih strategij in ukrepov v celotnem alpskem prostoru z vključitvijo vseh alpskih držav in opazovalk Alpske konvencije. Obseg delovanja Alpske konvencije je **medsektorske narave** in njen pravni okvir ter aktivnosti pokrivajo večino tem, ki so posebej pomembne za območje Alp. Širok obseg delovanja omogoča učinkovito izvajanje aktivnosti vključevanja z vidika podnebja. Alpski prostor gradi tudi na posebni **državlanski kulturni ter gospodarsko-poslovnih modelih**, ki vključujejo tako ohranjanje krajine in kulturne dediščine kot tudi inovativne pristope. Ta kultura je pomembna podlaga za iskanje rešitev za številne izzive, ki se pojavljajo v Alpah. Prebivalci Alp, ki imajo za poselitev in gospodarske dejavnosti na voljo omejen prostor, so tekom zgodovine razvili **posebne poselitvene in obdelovalne vzorce**, ki so kos izzivom alpskega okolja. Postopek ugotavljanja stanja je pokazal, da te poselitvene strukture pogosto opredeljujejo poseben alpski značaj skupnih aktivnosti na ravni Alpske konvencije. Končno, Alpe so zaradi občutljivosti okolja in meteoroloških ter topografskih značilnosti **izredno občutljive na podnebne spremembe**. Ta značilna velika ranljivost **vpliva tudi na zdravje**, na primer zaradi

nastajanja in prenašanja onesnaževal zraka. Obstaja nujna potreba po razvijanju posebnih rešitev za prilagajanje in izboljšanje odpornosti regije.

Na osnovi teh značilnosti so bila razvita naslednja štiri splošna načela za vodenje Alpskega sistema podnebnih ciljev:

ŠTIRI SPLOŠNA NAČELA

Tranzicija, ki temelji na kulturni in naravni dediščini	Prehod proti podnebno nevtralni družbi in gospodarstvu zahteva širše uveljavljanje inovativnih tehnologij in pristopov. V Alpah morajo biti le-ti oblikovani tako, da odražajo potrebe alpskega prebivalstva, ki je globoko zakoreninjeno v kulturni dediščini in alpskem naravnem okolju. Poleg tega je treba upoštevati tudi posebne okoljske značilnosti alpskega sveta. Inovativne rešitve bodo zblížale in povezale ta dva izziva, na primer tako da nudijo specifične rešitve za energetske učinkovitost zgodovinskih stavb z okrepitevijo regionalnih/lokalnih gospodarskih ciklov.
Vzorčna regija za celostno ukrepanje	Alpska konvencija je potrdila pripravljenost, da pomembno prispeva k izvajanju Pariškega sporazuma. Hkrati se Alpe soočajo z nesorazmerno velikimi vplivi podnebnih sprememb, zaradi česar je močno prisotna potreba po pametnih rešitvah za prilagajanje. Posledično Alpska konvencija stremi k temu, da Alpe razvije v vzorčno regijo za celostne pristope, ki se osredotočajo tako na blaženje kot na prilagajanje in skušajo čim bolj razviti posredne koristi obeh.
Vzor za nadnacionalne aktivnosti	Številne aktivnosti za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje zahtevajo čezmejno ukrepanje na ravni Alpske konvencije, da se prepreči nezaželeno prekrivanje med razhajajočimi se nacionalnimi in/ali regionalnimi pristopi, da je učinek na celotno alpsko območje večji in da se poveča prepoznavnost nadnacionalne razsežnosti problemov in rešitev. Medtem ko je potreba po izvajanju ukrepov na celotnem alpskem ozemlju pomembna tudi za druga področja politik, se mora ukrepanje na področju podnebnih sprememb soočiti s posebnim izzivom zaradi njegove večsektorske in večnivojske narave. Alpska konvencija bo nadaljevala s promocijo skupnih aktivnosti, ki vključujejo relevantne javne in zasebne deležnike s ciljem, da ukrepi za blaženje in/ali prilagajanje ne ostanejo ujeti v kolesju izvedbenega procesa.
Poudarek na posrednih koristih v Alpah	Aktivnosti, povezane z blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, bodo oblikovane tako, da bodo ustvarile posredne koristi v okviru sektorskih politik in drugih medsektorskih tem, na primer demografskih sprememb. Sistematično preučevanje posrednih koristi posameznih ukrepov za blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, na primer za zdravstvo in družbenogospodarska vprašanja, razvoj specifičnih poselitvenih struktur ali varstvo narave, bo izboljšalo sprejemanje teh ukrepov in povečalo podporo procesu preobrazbe v podnebno odporno družbo.

4 Splošni strateški cilji

Kot je prikazano v 1. poglavju, je Alpska konvencija v preteklosti opredelila posebne cilje politik in vizije, ki so določene v formalnih sklepih Alpske konference in ki poudarjajo potrebo po uresničevanju tako blaženja podnebnih sprememb kot tudi prilagajanja nanje. Ti služijo kot podlaga za strateško raven Alpskega sistema podnebnih ciljev in so združeni v dva splošna in komplementarna strateška cilja.

DVA STRATEŠKA CILJA

Podnebno nevtralne Alpe Alpe bodo do leta 2050 zmanjšale izpuste toplogrednih plinov v skladu z znanstveno podprtimi cilji zmanjševanja. Naloga alpskih držav, ki predstavljajo bogato regijo v srcu Evrope in vendar zaradi naraščajočih temperatur tudi posebej ranljivo območje, je izvesti ukrepe na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije ter razviti podnebno nevtralno gospodarstvo. Skupno ukrepanje na ravni Alpske konvencije bo ustvarilo dodano vrednost za nacionalne in regionalne pristope. Ta vizija vključuje inovativne pristope v zvezi z življenjskimi slogi in potrošniškimi vzorci ter se navezuje na ozelenitev vseh gospodarskih sektorjev in zasebnih dejavnosti.

Podnebno odporne Alpe Ranljivost za podnebne spremembe ter njihovi vplivi morajo postati del dolgoročnega procesa odločanja, da se zmanjšajo negativni učinki na ekosisteme, skupnosti, lokalno in regionalno gospodarstvo ter da se s tem izzivi spremenijo v potencialne koristi. V tej viziji se Alpe odločajo za dejaven in celosten pristop, ki se raje osredotoča na mehke in zelene ukrepe prilagajanja kot pa na zaščitne ukrepe, ki temeljijo na infrastrukturi.

Mehki ukrepi, ki temeljijo na ozaveščanju in izboljšanju sposobnosti prilagajanja na vseh ravneh, omogočajo razvoj pametnih in prožnih načinov prilagajanja v skladu z drugimi načrtovalskimi in razvojnimi procesi. Turistične regije na primer izražajo nove življenjske sloge in nove vidike povpraševanja, hkrati pa vključujejo teme prilagajanja v proces načrtovanja.

Ukrepi zelenega prilagajanja so osredotočeni tako na biotsko raznovrstnost in pristope, ki temeljijo na ekosistemih, kot tudi na zeleno infrastrukturo in so zato usklajeni z močno zavezo alpskemu okolju.

5 Sektorski podnebni cilji

Zaščita in trajnostni razvoj Alp sta odvisna od ustreznega ravnovesja med različnimi rabami naravnih virov, zato so bili od vsega začetka za praktično izvajanje Alpske konvencije uvedeni specifični protokoli in tematska delovna telesa. Alpski sistem podnebnih ciljev torej sledi sektorskemu pristopu in opredeljuje konkretne cilje za deset različnih sektorjev aktivnosti, ki jih dopolnjujeta dve prečni področji ukrepanja. Ti sektorski cilji temeljijo na priporočilih iz poročila Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje o posnetku stanja in obravnavajo tudi aktivnosti ter osrednje delovne teme tematskih skupin. Sektorski cilji se kot vsi ostali elementi sistema ciljev nanašajo na časovni okvir do leta 2050.

SEKTORSKI PODNEBNI CILJI

	Ime cilja	Opis cilja
Cilji Prostorsko načrtovanje (_SP)		
T_SP1	Prednostno obravnavanje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje v procesih prostorskega načrtovanja	Sistemi in strategije prostorskega načrtovanja na nadnacionalni, nacionalni in regionalni ravni (pravni in institucionalni okvir, instrumenti in postopki, tudi v čezmejnih regijah) poudarjajo prednostno obravnavo podnebnih sprememb, vključno z vidiki blaženja in prilagajanja (na primer s krepitvijo struktur v prostoru, ki zmanjšujejo uporabo osebnih vozil v cestnem prometu, ali z okrepljenim sodelovanjem med sosednimi občinami za učinkovitejšo uporabo razpoložljivih površin).
T_SP2	Sprememba sistemov upravljanja tveganja iz pasivnih v proaktivne	Sistemi upravljanja tveganja, povezan s podnebjem, ki vključujejo sporočanje o dejanskem tveganju, se izvajajo kot učinkovito orodje za pomoč individualnim previdnostnim ukrepom za zmanjševanje tveganja na javni in zasebni ravni vsepovsod v Alpah. Okrepljena je preventivna vloga prostorskega načrtovanja pri varstvu pred naravnimi nevarnostmi, ki so posledica podnebnih sprememb: potrebno je zagotoviti in ponovno vzpostaviti območja za zadrževanje poplavnih voda in površinski odtok, nameniti večjo pozornost kartiranju območij, podvrženih nevarnostim in tveganju, in strožje izvrševati predpise za omejitve določanja namembnosti in gradnje na območjih, ki so izpostavljena (potencialnemu prihodnjemu) tveganju zaradi različnih naravnih nevarnosti.
Cilji Energija (_E)		
T_E1	Rešitve za energetske učinkovitost v Alpah	V vseh gospodarskih sektorjih in dejavnostih na območju Alp je izkoriščen celoten potencial rešitev za energetske učinkovitost in varčnost. Še posebno stavbni fond je glede operativnosti popolnoma podnebno nevtralen (vključno z vidika izpustov v življenjskem ciklu), uporablja lokalne in trajnostne gradbene in izolacijske materiale ter izkorišča možnosti pasivnega ogrevanja in hlajenja.
T_E2	Obnovljive dekarbonizirane Alpe	Potencial obnovljivih virov energije glede na povpraševanje po elektriki, ogrevanju in mobilnosti je na območju Alp v celoti izkoriščen. Razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov temelji na skupnem naboru smernic za določanje ustreznosti lokacij za energijo iz obnovljivih virov, ob upoštevanju vplivov podnebnih sprememb, ohranitve občutljivih ekosistemov in drugih potencialnih kompromisov, predvsem v zvezi z alpskim okoljem. V Alpah bodo vse elektrarne na premog zaprte do leta 2030. Plinske elektrarne bodo ostale kot rezervna zmogljivost, vendar ob spoštovanju najvišjih sodobnih tehnoloških standardov.

	Ime cilja	Opis cilja
T_E3	Decentralizirane trajnostne rešitve za Alpe	Ekološko zdrav, učinkovit in odporen sistem decentraliziranih energetskih rešitev, ki upoštevajo novo povpraševanje v stanovanjskem in prometnem sektorju ter uporabljajo inovativne sisteme skladiščenja energije in pametna omrežja, je sposoben odzivanja na izzive nihajoče oskrbe z energijo in spopadanja z vplivi podnebnih sprememb na energetska infrastrukturo v Alpah.
T_E4	Alpska energetska demokracija/vključevanje državljanov	Alpski energetski sistem se drži načela energetske demokracije: državljani, zasebni deležniki ali drugi člani civilne družbe sodelujejo pri oblikovanju energetskih projektov in so finančno udeleženi v projektih obnovljivih virov energije in varčevanja z energijo.
T_E5	Alpska vodna energija, odporna proti podnebnim spremembam	Alpske hidroelektrarne so upravljane in po potrebi prilagojene potrebam bolj nihajočega sistema za pridobivanje energije iz obnovljivih virov ter izzivom spremenljive sezonske razpoložljivosti vode, ekološko sprejemljivemu pretoku in naraščajoči potrebi po uravnoteženju različnih načinov rabe vode.
Cilji Promet (_Tr)		
T_Tr1	Spremembe načina prevoza v okviru alpskega tovornega tranzita	Alpski tovorni tranzitni promet (>300 km) je preusmerjen na železnico in s tem presega evropske cilje za spremembo načina prevoza s pomočjo ambiciozne izvedbe in inovativnih logističnih rešitev.
T_Tr2	Zmanjšana odvisnost od avtomobilov (znotrajalpski in čezalpski potniški promet)	Trajnostne mobilnostne rešitve, kot na primer javni prevoz, souporaba mobilnostnih storitev in nemotoriziran promet, so dodatno razvite in podprte s pomočjo izboljšane kakovosti in storitev (multimodalnost, integriran sistem vozniških redov in izdajanja vozovnic, udobnost in dodatne "pametne" inovativne storitve), tako da je izboljšana dostopnost do oddaljenih alpskih območij in znatno povečan delež javnega ter nemotoriziranega prometa v modalni porazdelitvi dnevne migracije, rekreacije in počitniških dejavnosti.
T_Tr3	Zmanjšano povpraševanje po prevozu (potniški in tovorni promet)	Povpraševanje po prevozu, tako v potniškem kot tudi v tovornem prometu, se zmanjšuje z uporabo prostorskih struktur, ki omogočajo varčevanje pri prevozu, z novimi rešitvami na delovnem mestu (na primer delo na daljavo), z združevanjem pošiljk, regionalnimi distribucijskimi verigami ter spremenjenimi vzorci mobilnosti in vedenjskimi vzorci.
T_Tr4	Dekarbonizacija voznega parka	Cestni vozniki (težka tovorna in lahka vozila) s pomočjo električne mobilnosti in drugih alternativnih sistemov za prenos moči ne proizvajajo ogljikovega dioksida.

	Ime cilja	Opis cilja
Cilji Naravne nevarnosti (_HN)		
T_NH1	Upravljanje tveganja v Alpah	Načrt za upravljanje tveganja za celotno območje Alp (povezan s procesi načrtovanja zmanjšanja tveganja nesreč), združen s sistemi opozarjanja in sektorskimi sistemi obvladovanja, ki temeljijo na IKT, posreduje najnovejše informacije o tveganju naravnih nevarnosti kritični infrastrukturi in zagotavlja funkcionalnost in dostopnost na alpskem ozemlju.
T_NH2	Spremljanje permafrosta in erozije	Vsepovsod na območju Alp deluje usklajen sistem spremljanja permafrosta in erozije, ki posreduje informacije o kratkoročnih in dolgoročnih posledicah izgube permafrosta in posledični eroziji.
T_NH3	Individualni previdnostni ukrepi za zmanjšanje tveganja	Alpsko prebivalstvo izvaja individualne previdnostne ukrepe za zmanjšanje tveganja, vključno z ukrepi za zaščito lastnine, kar je posledica izboljšane ozaveščenosti o tveganju ter znanja in spretnosti, specifičnih za alpski prostor.
Cilji Turizem (_Tou)		
T_Tou1	Privlačen turistični promet brez avtomobilov	Turistične destinacije in mesta v sodelovanju s ponudniki prevoznih storitev omogočajo alpskim turistom, da potujejo brez osebnih avtomobilov (do in znotraj alpskih destinacij) s pomočjo atraktivnih javnih in alternativnih prevoznih sistemov.
T_Tou2	Trajnostna diverzifikacija alpskega turizma	Turistične destinacije v Alpah nudijo raznolike in trajnostne turistične storitve in ponudbo v vseh letnih časih, tudi na področju kulture, zdraviliških storitev in velnesa, s čimer se spopadajo z izzivi vplivov podnebnih sprememb in bolj nestalnih vremenskih pogojev.
T_Tou3	Najmanjši možen ogljični odtis v alpskih hotelih in gostinstvu	Alpski hoteli in restavracije uporabljajo sisteme upravljanja z energijo in sisteme okoljskega ravnanja za čim večje zmanjšanje ogljičnega odtisa v smeri doseganja ogljične nevtralnosti (vključno s podnebju prijaznimi rešitvami v procesih obnove in z intenzivno uporabo regionalnih proizvodov in storitev). Alpski hoteli in restavracije so certificirani v okviru novih oziroma obstoječih mednarodno primerljivih sistemov označevanja.
Cilji Ekosistemi in biotska raznovrstnost (_Eco)		
T_Eco1	Ohranjeni ekosistemi in biotska raznovrstnost	Izguba ogroženih vrst (flora in favna) ter habitatov v gorskih območjih (vključno z ledeniki) je v veliki meri zmanjšana. Obstoječe invazivne vrste so učinkovito obvladane in izvajajo se ukrepi za preprečevanje razvoja novih invazivnih vrst.

	Ime cilja	Opis cilja
T_Eco2	Alpski sistem zavarovanih območij	Vidiki prilagajanja in blaženja so vključeni v vse načrte upravljanja obstoječih in novih zavarovanih območij v Alpah. Na zavarovanih območjih so uvedene sonaravne rešitve. Obstoječa zavarovana območja so nadalje okrepljena in nova območja, na primer biosferni rezervati UNESCO, so namenjena pokrivanju vrst, habitatov in ekoloških procesov, ki ne bi bili več vključeni zaradi sprememb, ki jih povzročajo podnebne spremembe.
T_Eco3	Ohranjene in obnovljene ekosistemske storitve v Alpah	Upravljanje krajine, prilagojeno alpskim posebnostim, vključno z vzdrževanjem pašnih površin in omejevanjem zaraščanja, zagotavlja zaščito visokokakovostne krajine ter ohranjanje in obnovo ekosistemskih storitev. Ključne koristi, ki jih nudijo alpski ekosistemi za izboljšano sposobnost odzivanja, so v različnem obsegu vključene v načrte, ki obravnavajo podnebne spremembe.
T_Eco4	Ekološka povezljivost v Alpah	Povezljivost med zavarovanimi območji in izven njih je ohranjena in nadalje razvita s ciljem povečanja odpornosti ekosistemov in spodbujanja ugodnih pogojev za alpske vrste, habitate in ekološke procese.
Cilji Gorski gozd (_Fo)		
T_Fo1	V celoti izkoriščen varovalni potencial gorskega gozda	Varovalna funkcija gorskega gozda je ohranjena, obnovljena in izboljšana (vključno s prilagajanjem gozdnih ekosistemov podnebnim spremembam s pomočjo prilagodljivega upravljanja gozdov).
T_Fo2	Gorski gozdovi kot ponori ogljika	Gorski gozdovi so prilagojeni podnebnim spremembam s ciljem ohranjanja svoje pozitivne vloge za lokalno podnebje in zaščite ter po možnosti krepitve funkcije ponorov ogljika.
T_Fo3	Pospešena preobrazba gozdov	Preobrazba gozdnih ekosistemov v sonaravno upravljane gozdove je dosežena z uporabo endemičnih gozdnih vrst, prilagojenih na podnebne spremembe.
T_Fo4	Trajnostno upravljanje gozdov na celotnem območju Alp	Gospodarjenje z gozdovi je prednostna naloga, ki se dosledno izvaja za uravnoteženje različnih regionalnih načinov rabe ob spreminjajočih se podnebnih pogojih (les kot surovina za lesne proizvode, biomasa, nelesni gozdni proizvodi, na primer smole itd.) s pomočjo učinkovitega sistema spremljanja zdravstvenega stanja gorskih gozdov. Prednost ima proizvodnja trajnih lesnih proizvodov.
Cilji Hribovsko kmetijstvo (_Agr)		
T_Agr1	Energetska samozadostnost alpskih kmetij	S pomočjo razvoja trajnostnih in obnovljivih energetskih sistemov, prilagojenih lokaciji, je alpsko kmetijstvo energetsko samozadostno.
T_Agr2	Alpska vrednostna veriga za kmetijske proizvode	Vzpostavljene so regionalne vrednostne verige/krožno gospodarstvo za zmanjšanje izpustov v prometu ("prehranski kilometri", "ogljčni odtis proizvoda").

	Ime cilja	Opis cilja
T_Agr3	Alpe kot vzorčna regija za ekološko kmetovanje	Hribovsko kmetijstvo postaja vzor pri prehajanju na ekološko kmetovanje. Glavnina alpskih kmetij, ki imajo ustrezne certifikacijske oznake (tudi glede umetnega gnojenja, uvažanja krme itd.), je upravljana po načelih ekološkega kmetovanja.
T_Agr4	Odporno in podnebju prijazno hribovsko kmetijstvo	Za shajanje z vplivi podnebnih sprememb hribovsko kmetijstvo temelji na raznolikosti vrst in sort, ki so primerne za lokalne pogoje, in spodbuja ohranjanje tradicionalnih sort poljščin in živalskih pasem v smislu širše osnove za prilagajanje.
Cilji Voda (_W)		
T_W1	Optimizirano upravljanje voda v Alpah	Optimizirano upravljanje voda v celotnih Alpah je temelj za nadziranje razpoložljivosti vode ob spremenljivosti vodnih virov in je uvedeno z namenom preprečevanja sporov, vključno z nadnacionalnim upravljanjem porečij in območij brez črpanja vode. Koordinacija in informiranje o porabi vode in povpraševanju po vodi sta znatno izboljšana.
T_W2	Oskrba s pitno vodo	Razpoložljivost visokokakovostne pitne vode za alpsko prebivalstvo je zagotovljena na trajnosten način v skladu s predvidenimi scenariji podnebnih sprememb. Povečana je kakovostna in količinska oskrba z vodo s pomočjo načrtovalskih in tehnoloških ukrepov, predvsem na območjih, prizadetih zaradi pomanjkanja vode.
T_W3	Trajnostno obvladovanje poplavne ogroženosti v Alpah	Alpe in alpsko prebivalstvo so učinkovito zaščiteni pred poplavami in močnimi padavinskimi dogodki, predvsem s pomočjo razvoja zelene infrastrukture (naravni ukrepi za zadrževanje vode, zdravi obrečni gozdovi in obrečne površine kot tudi varovalni gozdovi na zbirnem območju, šotiščih in mokriščih) ali vsaj bolj zelenih strukturnih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti.
Cilji Tla (_S)		
T_S1	Zmanjšana izkoriščanje in pozidava tal	Dodatnega izkoriščanja in pozidave tal ni več. Okrepljeni so pristopi za ponovni razvoj degradiranih površin, da se zavarujejo značilna alpska tla in njihove storitve.
T_S2	Izboljšana kakovost tal v Alpah	Kakovost alpskih tal je izboljšana. Predvsem mokrišča in šotišča, vključno z obrečnimi gozdovi, so ponovno zaživel kot ponori ogljikovega dioksida v Alpah. Preprečuje se erozija tal, z namenom ohranjanja funkcije alpskih tal za hribovsko kmetijstvo in druge trajnostne rabe.

Cilji Ukrepi na občinski ravni (_MA)		
T_MA1	Občine kot pogonska sila tranzicije	Občine so "pogonska sila tranzicije" strukture za upravljanje podnebja. Občinska raven, ki jo podpirajo mreže in krovne organizacije, ima na voljo strokovno znanje in izkušnje za združevanje podnebnega blaženja in prilagajanja z drugimi izzivi (na primer zaščito naravne in kulturne dediščine).
T_MA2	Podnebni ukrepi, institucionalizirani v okviru občinskih dejavnosti	Alpske občine so oblikovale podnebne strategije, ki vključujejo tako blaženje kot prilagajanje in temeljijo na dobri kadrovski preskrbljenosti njihovih uprav
T_MA3	Mreža občin brez CO ₂	Vzpostavljene so mreže CO ₂ nevtralnih občin, ki vključujejo nadnacionalne regije. Te mreže se stalno širijo in pokrivajo večino alpskih občin.
Cilji Raziskave in razvoj (_RD)		
T_RD1	Alpe kot vzorčna regija za ocenjevanje ranljivosti	Alpe predstavljajo vzorčno regijo za ocenjevanje ranljivosti na podlagi enotnega sistema kazalnikov in za razvoj specifičnih alpskih prilagoditvenih potreb in rešitev.
T_RD2	Odgovori na odprta medsektorska raziskovalna vprašanja	Odgovori na pomembnejša medsektorska raziskovalna vprašanja so podani na podlagi tesnega sodelovanja oblikovalcev politik, uprave, NVO-jev in raziskovalne skupnosti, vključujoč vprašanja o medsebojnih podnebnih vplivih oblakov in zemeljske površine, o dinamiki alpskega rastja itd.
T_RD3	Razpoložljivost podnebnih podatkov za celotno alpsko območje	Podnebni podatki so na odprti platformi na voljo za potrebe procesov oblikovanja politik in obveščanja zasebnih in javnih deležnikov. Nadaljuje in izboljšuje se izmenjava obsežnih zbirk podatkov za območje Alp.
T_RD4	Raziskave o ekstremnih dogodkih, ki so posledica podnebnih sprememb, in o vplivih podnebja na ledenike	Raziskave zagotavljajo nova spoznanja o posledicah podnebnih sprememb, ekstremnih dogodkih in razvoju pristopov za boljše spoprijemanje s preostalim tveganjem in negotovostmi pri sprejemanju odločitev.

6 Komunikacijski steber

Izvajanje Alpskega sistema podnebnih ciljev zahteva aktivno sodelovanje različnih deležnikov iz vseh zgoraj omenjenih sektorjev. Namen komunikacijskega stebra je opolnomočiti deležnike na različnih ravneh za izvajanje ukrepov. Za sistematično razvijanje komunikacijskega stebra je potrebna celostna komunikacijska strategija, ki bo zagotovila, da informacije o aktivnostih dosežejo vse relevantne deležnike. Na podlagi začetnih razprav mora podnebna komunikacijska strategija Alpske konvencije vsebovati naslednje elemente:

- **Ciljna skupina:** Vključuje oblikovalce politik na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, javne uprave, pristojne za vse relevantne sektorje, znanstveno skupnost, pedagoge, komunikatorje, splošno javnost in ostale deležnike, s posebnim poudarkom na mladih.
- **Komunikacijske metode/sredstva:** Posredovati je treba informacije z različnimi stopnjami podrobnosti, tako da so na voljo vsem ciljnim skupinam (na primer informacije za sektorske deležnike morajo biti bolj podrobne, informacije za splošno javnost pa morajo biti zlahka razumljive in privlačne). Za vključevanje deležnikov je mogoče uporabiti različne komunikacijske kanale ter različne posredne in neposredne metode. Komunikacijska strategija mora jasno opredeliti komunikacijska sredstva, s katerimi je možno obveščati posamezne ciljne skupine o sistemu ciljev, in osnovno znanje ciljnih skupine (na primer različne oblike predstavitve sistema ciljev za različne ciljne skupine, informacijsko središče, ki združuje informacije o podnebnih spremembah v Alpah, orodja za razširjanje v drugih gorskih regijah) ter metode za vzpostavitev okrepljenega dialoga med deležniki (na primer s pomočjo različnih vrst dogodkov, procesov sodelovanja, bilateralnih izmenjav med mrežami in platformami).
- **Inovativni komunikacijski vzorci:** Alpski sistem podnebnih ciljev 2050 vsebuje tudi konkretne vizije za razvoj Alpske regije. Te izražajo velik potencial za uveljavitev inovativnih komunikacijskih vzorcev, morda tudi interaktivnih načinov vključevanja (na primer neskončni letaki, standardne ali digitalne igre za razvoj načrtov za izvajanje sistema ciljev, ustvarjalni načini razmišljanja), in "pripovednih" tehnik v različnih predstavitvenih oblikah.

Naslednja razpredelnica predlaga aktivnosti, ki jih je določil Posvetovalni odbor za alpsko podnebje in ki bi jih lahko vključili v komunikacijsko strategijo.

PREDLOG AKTIVNOSTI OPERATIVNEGA KOMUNICIRANJA IN INFORMIRANJA

Integrirano informacijsko središče

Razvoj integriranega informacijskega središča in pogojev za boljši dostop do podnebnih storitev na podlagi obstoječih vozlišč in informacijskih portalov. Takšno integrirano informacijsko središče mora biti vzdrževano na dinamičen način, s spremljanjem najnovejšega razvoja in mora vsebovati elemente aktivnega vključevanja uporabnikov (na primer forum za izmenjavo informacij med občinskimi deležniki).

“Tranzicijski dialog” – Oblikovanje podnebno nevtralnih in podnebno odpornih Alp 2050

Aktivnosti za dviganje ozaveščenosti in družbeni dialog o vplivih izvajanja sistema podnebnih ciljev: kaj sistem podnebnih ciljev pomeni za življenje, življenjski slog, potrošniške navade in spremembo vedenjskih vzorcev v Alpah 2050 in kako lahko državljani prispevajo k temu? Tranzicijski dialog mora upoštevati najnovejša spoznanja s področja sporočanja o podnebnih spremembah.

Vključevanje vidikov s področja podnebnih sprememb v šolanje in izobraževanje

Okrepiti vključevanje vsebin o podnebnih spremembah v šolske in visokošolske programe ter programe nadaljnega izobraževanja, vključno z “usposabljanjem trenerjev”.

Ozelenitev aktivnosti Alpske konvencije

Izvajanje in komuniciranje standardov za organizacijo Zelenih dogodkov Alpske konvencije (prehrana, nastanitev, potovanje). Nadaljujejo se prizadevanja Stalnega sekretariata za zmanjšanje ogljičnega odtisa njegovih uradov.

7 Priporočila

Alpski sistem podnebnih ciljev nudi vizijo podnebno nevtralnih in podnebno odpornih Alp leta 2050. Za doseganje ciljev bodo potrebni ambiciozni ukrepi in aktivnosti na vseh ravneh. Kot prispevek k vestnemu izvajanju Alpskega sistema podnebnih ciljev in uveljavljanju Alp kot vzorčne regije, Posvetovalni odbor za alpsko podnebje priporoča naslednje aktivnosti:

1. SPLOŠNO IZVAJANJE SISTEMA - Ambiciozni cilji zahtevajo ambiciozno ukrepanje

Uspešno izvajanje Alpskega sistema podnebnih ciljev bo mogoče samo, če bodo alpske države okrepile medsebojno sodelovanje in če bodo izrecno prednostno izvajale Alpski sistem podnebnih ciljev.

Prednostno uvajanje usklajenega ukrepanja na celotnem alpskem ozemlju v okviru nacionalnih akcijskih načrtov za podnebje

Alpske države bodo dajale prednost izvajanju skupnih alpskih pristopov znotraj posameznih nacionalnih in regionalnih okvirov – samo skupen pristop z usklajenimi politikami bo utrl pot popolni dekarbonizaciji alpskega prostora kot tudi učinkovitemu prilagajanju vplivom podnebnih sprememb. Posvetovalni odbor za alpsko podnebje bo razvil predloge za izvajanje ukrepov, ki upoštevajo to prednostno nalogo.

Vključevanje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje v vse aktivnosti (climate-proofing)

Posvetovalni odbor za alpsko podnebje sodeluje z vsemi tematskimi delovnimi telesi Alpske konvencije, da zagotovi, da so mandati v okviru novega programa dela uglaseni na podnebno odpornost (upoštevanje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje pri vseh aktivnostih mandatov). Izvajanje sistema ciljev bo mogoče samo, če bodo polno izkoriščene posredne koristi/sinergije z drugimi področji ukrepanja.

Pobude za pilotne ukrepe

Posvetovalni odbor za alpsko podnebje bo dal pobudo za pilotne ukrepe, ki so za Alpsko konvencijo ključnega pomena, če želi povečati svojo prepoznavnost na področju podnebnih politik in za učinkovito uresničitev sistema ciljev. Alpske države in/ali deležniki smejo predlagati posebne ukrepe, za vsak pilotni ukrep pa je treba določiti specifične odgovornosti.

Aktivirati sredstva

Močna zavezanost implementaciji Alpskega sistema podnebnih ciljev se bo morala odražati v ustreznem obsegu človeških in finančnih virov. Posvetovalni odbor za alpsko podnebje bo razmislil o sredstvih za podporo posebnih aktivnosti.

Spodbuditi izmenjave z drugimi gorskimi regijami

Posvetovalni odbor za alpsko podnebje bo s podporo Stalnega sekretariata okrepil izmenjave z drugimi gorskimi območji na področju komuniciranja aktivnosti za ozaveščanje (na primer s stranskimi dogodki v okviru COP UNFCCC).

Razvoj orodja za spremljanje	Posvetovalni odbor za alpsko podnebje bo oblikoval orodje za spremljanje, ki obsega nabor dobro opredeljenih kazalnikov za spremljanje doseganja ciljev ter izvajanje specifičnih aktivnosti.
-------------------------------------	---

2. POSODOBITEV AKCIJSKEGA NAČRTA ZA PODNEBJE – Posodobljen Akcijski načrt poveča možnost za ukrepanje in prožnost

Posodobljen Akcijski načrt za podnebje združuje in učinkoviteje racionalizira specifične aktivnosti na vseh različnih ravneh. Posodobitev Akcijskega načrta za podnebje iz Eviana bi bil torej potencialni rezultat prihodnje delovne faze Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje.

Pregled ukrepov Akcijskega načrta za blaženje in prilagajanje	Izveden bo celovit pregled in vneseni bodo morebitni popravki predlaganih ukrepov v okviru Akcijskega načrta za podnebje 2009 ob upoštevanju Alpskega sistema podnebnih ciljev 2050 in rezultata rednega postopka ugotavljanja stanja (glej spodaj).
--	--

Redno posodabljanje posnetka stanja	Posnetek stanja aktivnosti blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ² , ki so posebej pomembne za Alpsko konvencijo, bo redno posodobljen z namenom posodabljanja Akcijskega načrta in informacijskega središča.
--	--

3. KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE – Ambiciozni ukrepi zahtevajo široko in aktivno podporo

Popolna izvedba Alpskega sistema podnebnih ciljev do leta 2050 bo možna samo z aktivno podporo vseh relevantnih javnih in zasebnih deležnikov, vključno s civilno družbo. Za to bo potrebna celostna komunikacijska strategija, da bodo vsi relevantni deležniki, vključno s civilno družbo, bolje informirani in ozaveščeni o aktivnostih Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje in o njihovi vključitvi v vse nadaljnje aktivnosti.

Razviti komunikacijsko strategijo	Za povečanje vidnosti in ozaveščenosti o sistemu ciljev bo Posvetovalni odbor za alpsko podnebje razvil celovito komunikacijsko strategijo. Ta komunikacijska strategija bo vsebovala informacije o ustreznih ciljnih skupinah, specifičnih orodjih (na primer informacijskem središču, različnih oblikah predstavitev za sistem ciljev) ter procesu za razvoj orodij in njihovi uporabi.
--	---

² Synthesis report. Stock-taking as basis for defining activities of the Alpine Climate Board (2019, v angleškem jeziku): www.alpconv.org.

Preučiti nove oblike sodelovanja Na podlagi srečanja z deležniki, ki bo organizirano v okviru Posvetovalnega odbora za alpsko podnebje, bodo ocenjene potrebe deležnikov za premostitev vrzeli pri izvajanju. Posebej bodo raziskane nove oblike sodelovanja med Posvetovalnim odborom za alpsko podnebje in deležniki, predvsem drugimi obstoječimi alpskimi mrežami (na primer Alpsko partnerstvo za lokalne podnebne ukrepe - ALPACA) ter možnost skupnega razvijanja pilotnih ukrepov in nadaljnjih izvedbenih aktivnosti.
